

Типични проблеми за консултиране на учениците. Нови концепции за образование.

1. Консултиране и супервизия в образованието

В наши дни образованието и консултирането на учениците придобиват все по-голяма значимост. По своята природа образованието изпълнява социални функции, т.е. то е едновременно и средство за социализация на индивидите, за интеграцията им към нормите на човешкото общуване, и средство за овладяване на културата. Съвременното образование все повече се определя като „образование за развитие на човека”. Неговата нова мисия е да позволи на всеки човек максимално да оползотвори своите заложи и интелектуален потенциал, да реализира по най-достоеен начин свой собствен план не само за професионално, а и за личностно развитие.

За разлика от класическата педагогика, която разглежда учащите се като пасивен приемник на педагогически адаптирания социален опит, съществуват и редица нови концепции за образованието, които влагат в понятието „образование” много по-богато и по-различно съдържание.

Съществуват различни технологии и модели на взаимодействие в обучението. Технологиите на обучението е такава негова организация и реализация, която характеризира цялостната му процесуална същност, системата на взаимодействие между неговите субекти (преподаватели и учащите се), съдържанието, формите, методите, източниците и средствата на обучение с цел да се постигнат едни или други положителни резултати.

Педагогът изпълнява следните функции: а) на експерт в областта на технологията на обучението; б) на организатор на съвместната диагностична работа; в) на наставник, консултант на учащите се.

Особено важно е да се създадат условия за реализация процеса на обучението и неговата корекция. Важно условие за ефективно учене и обучение е обратната връзка. Когато тя се осъществява по подходящ начин, тя може значително да подобри изпълнението на която и да е умствена или практическа дейност. Обратната връзка е по-ефективна, когато дадено изпълнение се сравнява с възможностите на самия учащ

се, а не толкова с постиженията на другите. Създаването на условия за водене на конструктивен диалог между обучаващи се и обучавани благоприятства всеки учащ обективно да сравнява своето изпълнение с дадения образец или стандарт и сам да определи силните и слабите си страни.

Още в края на 70-те години на XX век авторите на получилия световна известност доклад на Римския клуб „Няма предели на обучението” разграничават 3 типа обучение:

- „поддържащо обучение”, осигуряващо възпроизвеждането на съществуващата култура и социален опит;
- „иновационно обучение”, стимулиращо иновационните изменения в съществуващата култура и социален опит;
- „шоково обучение”, възникващо в резултат на неочаквани, „взривни” изменения в живота на човека и на обществото.

С други думи, докато едни образователни технологии се ограничават в рамките на модернизацията на традиционното обучение, други са насочени към внедряване на определени иновации. Съвременната дидактика и андрогогика разглеждат процеса на обучение и консултиране като цялостна структура от взаимно свързани компоненти: цели, стимулиращо-мотивационни, съдържателни, операционно-дейностни, контролно-регулировъчни и оценъчно-результативни.

Редица изследователи свидетелстват, че повишаването на качеството на обучението може да се постигне на основата на системно-дейностния подход.

На преден план в образователната сфера се издигат и редица важни принципи: за интегралност и цялостност, за системност, за хуманност и демократичност и пр.

В дидактическата литература основно внимание се отделя на проблемното, на развиващото, на диференцираното, на активното, на модулното обучение.

Тези типове обучение се характеризират с:

- активизиране на мисленето на учащите се;
- повишена мотивация е емоционално отношение към обучението от страна на учащите се;
- постоянно взаимодействие между обучавани и обучаващи се на основата на правата и обратна връзка;
- проява на съзнателност и инициативност от страна на учащите се.

През последните години все по-голяма популярност при обучението придобиват нетрадиционните технологии. Най-характерно за тях е системата от методи и